

ประเภทภูมิปัญญาด้าน จารีต ประเพณี มติ ข้อห้าม ภาษาในหมู่บ้าน

ชื่อภูมิปัญญา พิธีส่ง โลกาวุฑฒิบ้านเรือน (บ้านไหล่น่าน ตำบลไหล่น่าน)

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ก่อนอื่น ที่เราจะเริ่มลงมือกระทำมั่งคะละกรรมทุกอย่างเป็นต้นว่า ปลุกบ้าน สร้างเมือง ทำมงคลขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน ย้ายที่อยู่ บวชพระ เปกตุ้ ซ้อสัตว์มาเลี้ยง หว่านกล้า ปลุกนา เปิดร้านเปิดงานใหม่ เหล่านี้เราก็หวังเพื่อความเป็นสิริมงคล หวังความเจริญอกงาม เราจึงควรมืออัสวันดี หรืออุกษัณยามดีเสียก่อน จึงค่อยลงมือกระทำ แต่การหามืออัสวันนั้น เราจะมัวค้นหาให้มันตรงกันหลาย ๆ คำรานั้น ก็เป็นการยากมาก เราควรถือเอาที่ดี ๆ ที่สำคัญ ๆ เท่านั้นก็พอ เมื่อเราเชื่อหลายคำรมาแล้วตลอดชีวิตนี้ เราก็จะหาวันดีอุกษัณยามดีไม่ได้ ดังคำโบราณว่า “ศิษย์ต่างครู อาจารย์ต่างวัด หนังสือก้อมต่างคนต่างมี” เราควรถือเอาที่สำคัญ ๆ ถือเอาวันเสขฟ้าดีแสงที่ดี ๆ และหาได้ยามประจำวันดี ๆ เสียเท่านั้น ก็เป็นอันใช้ได้ดีแล้ว ดังจะนำมาวางไว้เป็นหลักต่อไปนี้

ความเป็นมา

สิทธิ การิยะที่นี้จักกล่าวด้วยโลกาวุฑฒิบ้านเรือนก่อนแล บ้านเรือนฐานะที่ใด มักอยู่สุขสบาย เกิด

โรคภัยไข้เจ็บมักมิได้ขาด กระทำกิจการงานใดๆ ก็มักเสียมักเป็นถ้อยคดีความ เป็นด้วยที่ดินที่บ้าน ด้วยเรือน มักมีอุบาทว์พยาธิ 8 ประการ รู้ฉิบหายตายวาย มักผิดเถียงกัน มีลูกมักมิได้เลี้ยงก็ดี

พิธีส่ง โลกาวุฑฒิบ้านเรือนนั้นเป็นพิธีกรรมที่บ้านไหล่น่าน ได้กระทำกันสืบต่อกันมา เมื่อมีสิ่งที่ไม่ควรบังเกิดมีขึ้นในบ้านเรือนของตน

เอง เพื่อให้บังเกิดผลดีตามความเชื่อมาแต่สมัยโบราณ

กระบวนการ

อาจารย์เจ้าไว้ในคัมภีร์โลกาวุฑฒิบ้านเรือนนี้ ให้ทำสะดวง 4 อัน ใส่ข้าวปลาอาหารแกงส้มแกงหวาน พรวัวตาล กล้วย อ้อย เนื้อดิบ ปลาดิบ ซอสีขาว ของทั้งหมดให้อาอย่างละ 4 ทั้งหมด ปั้นรูปสัตว์ 4 เท้า 2 เท้า อย่างละ 4 และเอาเบี้ยจริงหรือเบี้ยไม้ เท้าอายุของพ่อเรือน พร้อมทั้งลูกเมียเท้าอายุของใครของมันทุกๆ คน แต่งคาแล้วจัดใส่สะดวงให้เรียบร้อย แล้วเอาไปวางไว้ทิศทั้ง 4 ของเรือน มีน้ำส้มป่อย 1 สลุง

ให้อาจารย์หรือ-พ่อเจ้าเรือนอ่านคาถาว่า “ โอมยักขะเทวะตา จะตุณัม ปี ราชันัง ลัพพะตวาปี อาคัจฉันตุ ปุชาสัถการัง ปะภูคักันหันตุ อิมมาวิเห เทตุ หุลูหูลูสวาหาย” ให้สวดเป่าสะดวงละ 3 ที แล้วส่งเสียตามทิศนั้นๆ เกิด (ให้โอกาสทิสวันออกก่อนแล้วทิสได้ตามลำดับ) เมื่อส่งหมดแล้ว ให้เอาเมล็ดพันธุ์ผักกาดมากำมือ

ส้มป่อย 7 ฝัก เอาคานี้เสกว่า “โอมอะมะระสะเลติ ปัญจะสะระณะมะ อะจันทะปาหาโลสะนะนะ หะปัตตัง สวาหะ” เสก 7 ที แล้วเอาเผารม (สม) บ้านเรือนทั้งมวล พิธีเผาคือให้เอาถ่านไฟแดงใส่จานเก่า ๆ วางไว้ตรงกลางใจพื้นบ้าน(ใต้ถุน) แล้วเอาเมล็ดผักกาด ส้มป่อยใส่ลง ครั้นจะได้หอมตลบไปทั่วบ้าน ถ้ามียางกำยานก็ใส่ลงสักนิด (มีขายเครื่องยา) ต่อไปก็ให้หาลูกหินมา 4 ลูก เอาแช่น้ำส้มป่อยแล้ว เอาออกมาเสกด้วยพระคาถาว่า “สาสะนัจจัจจะ โลกวุทธิ ภาวะตุ สัพพะทา สานัมปิจะโล กันตะเรวา รักขันตุ” 7 ที แล้วเสกอีกว่า

ตำไม้ก็ตำตุ้ ตำตอก ก็ตำตุ้ ขอบบ้านจง ก็ตำตุ้ หูบุงก็หูตุ้ ขาแดงก็ปองตุ้ หมาดำหมาแดงก็ปองตุ้ ปู่เสื่อบ้านฝีกั่วตายเป็น ก้าวไถ่ยงตำตุ้ จะแล” เสกแล้วก็เอาไปฝังไว้ 4 ไร่บ้าน (4 แจ่งบ้าน หรือมุมไร่บ้าน) แล้วเอาน้ำหอมน้ำส้มป่อยมาเสกแถมว่า “โอมอะมะระ สะระติ ปัญจะสะระเจ สัพพะเทวดา นามัง โอมะติ ยะเววัตเตเม เทหิตาปัสสะ มัยยะสวาหะ” 7 ที แล้วเอาประพรมในบ้านเรือน ในเรือกสวนให้ทั่วเถิด จะอยู่สุขสำราญใจ ทำมาค้าขึ้น ตำรานี้แก้ได้ทุกอย่างที่บ้านที่เรือน ไม้เรือนเป็นจัญไร (จืด) ทำแล้วหายสิ้นแล โบราณท่านเคยทำมาได้ผลจริง ๆ ขันตั้ง อาจารย์ผู้ทำมีเบี้ยพันสาม หมากพันสาม ผ้าขาว - ผ้าแดง เทียน 8 คู่ สวยพลู 8 ดอกไม้ 8 ดอกเงิน 5 บาท หรือใส่ตามฐานะ ข้าวเปลือก ข้าวสาร ทำตามครูเถิดดีแล ฯ

แหล่งข้อมูล

นายปลั่ง นवलแปง อายุ 55 ปี

บ้านเลขที่ 9 หมู่ 8 บ้านไหล่น่าน ตำบลไหล่น่าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

☎ 054-781105